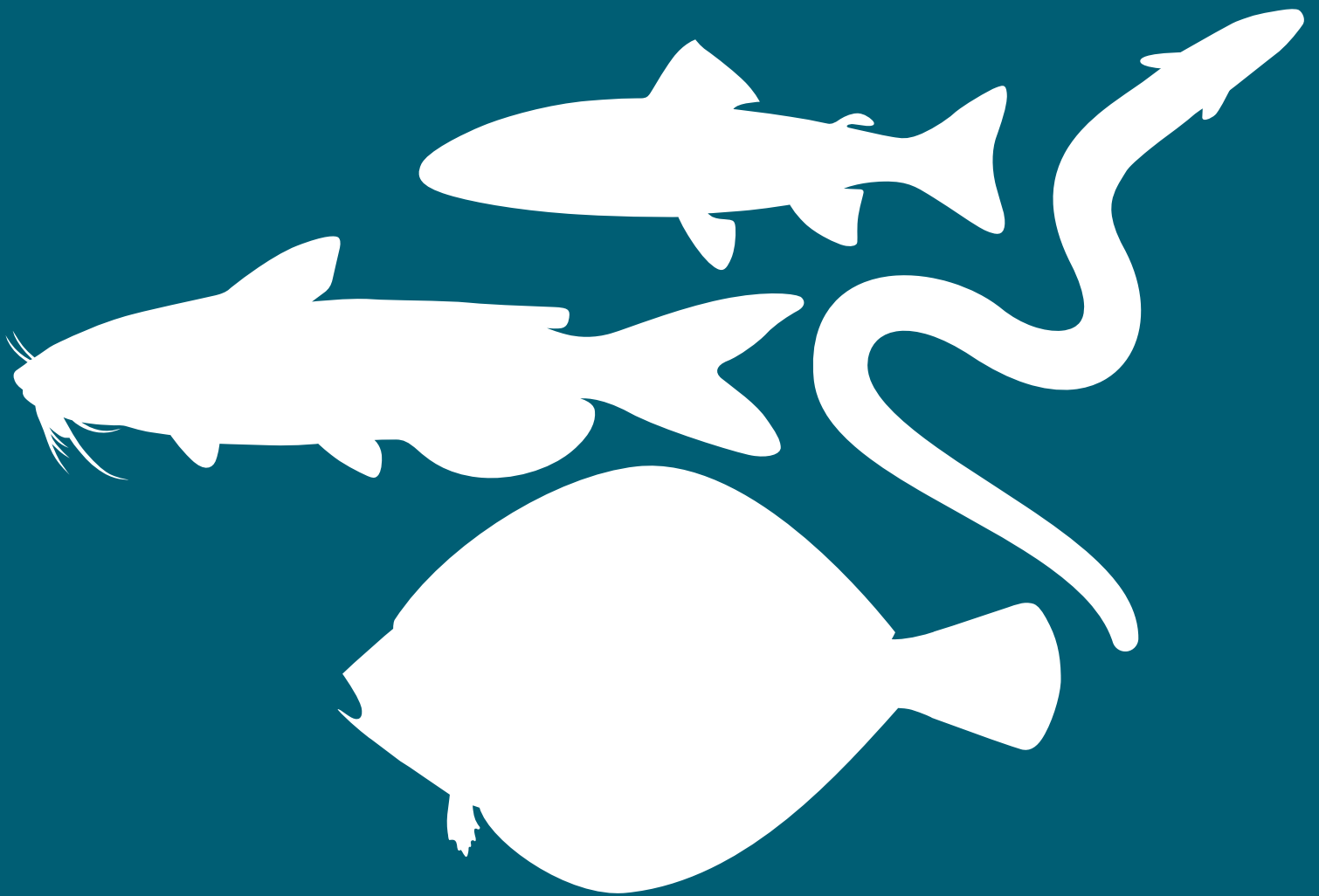

Gedragscode voor viskwekers

in Nederland

www.nevevi.nl

Inhoud

Grondbeginselen	4
Viskweken en het welzijn van de vis	6
Water	6
Visgezondheid	6
Visvoer en voedermethode	7
Handelingen en transporteren	8
Bestandsdichtheden	8
Slacht	8
Vis kweken en het milieu	9
Watergebruik en kwaliteit	9
Selectie van een locatie voor open viskweeksystemen	9
Vis kweken en sociale en economische duurzaamheid	10
Sociale duurzaamheid	10
Bijlage 1	
Protocol gebruik diergeneesmiddelen	11
Bijlage 2	
Lijst diergeneesmiddelen voor de visteelt	12
Bijlage 3	
Logboek	13

Gedragcode voor viskwekers in Nederland

Dit is een gedragscode voor alle viskwekers in Nederland. De code maakt geen onderscheid in soort, type of grootte van kwekerijen en is bedoeld voor iedereen die zich bezighoudt met kweken van vis bestemd voor consumptie of een onderdeel van dat proces. Andere vormen van aquacultuur zoals het kweken van schaal- en schelpdieren of planten zijn niet in deze code meegenomen. Het meest gehanteerde kweekstelsel is het recirculatiesysteem, daarnaast is er het open of vijversysteem. Daar waar nodig is dit bij het betreffende onderdeel vermeld.

Het belangrijkste doel van deze gedragscode is de bevordering van een gezonde viskweeksector in Nederland. Een sector die een kwalitatief hoogwaardig product levert, waarbij tijdens de productie rekening is gehouden met maatschappelijke en wetenschappelijke eisen voor economische en sociale duurzaamheid van de onderneming en voor een minimale belasting van het milieu en dierenwelzijn.

*Nederlandse
vistelers brengen
een goed, gezond,
vers en voedselveilig
product op de
markt.*

Deze gedragscode geeft een duidelijke handreiking en een ethische basis voor een verantwoorde ontwikkeling van een gezonde viskweeksector in Nederland. De code is mede gebaseerd op de gedragscode voor aquacultuur van de FAO (wereldvoedselorganisatie) en de FEAP (Federation of European Aquaculture Producers). Door het naleven van deze gedragscode mag een kweker ervan uitgaan dat hij voldoet aan de maatschappelijke normen van deze tijd. Viskweek is een belangrijke schakel in de wereldwijde voedselvoorziening. Het produceren van voedsel brengt een verantwoorde

woordelijkheid met

zich mee. De vis-

kweeksector in

Nederland is

zich hiervan

bewust. In

deze ge-

dragscode

wordt invul-

ling gegeven aan

deze verantwoorde-

lijkheid. Deze gedragscode is geen de-

finitieve maar zal met enige regelmaat

worden aangepast aan de recente ont-

wikkelingen in de jonge en dynamische

viskweeksector.

*Wij willen, op een
diervriendelijke manier,
een prachtige vis kweken.
De vis moet lekker,
gezond en 100%
voedselveilig zijn.*

Grondbeginselen

- Eenieder die zich bezighoudt met kweken van vis:
Is op de hoogte van Europese, nationale en regionale ontwikkelingen in het beleid voor viskweek; dit beleid zal de doelen met betrekking tot economische en sociale duurzaamheid van de viskweeksector in balans met het milieu moeten ondersteunen;
- In beginsel gebruikt de viskweker geen antibiotica. Antibiotica worden alleen in uitzonderlijke gevallen en op advies van een dierenarts toegepast.

De Viskweker:

- Is op de hoogte van technologische en managementontwikkelingen in de sector, streeft verbeteringen van de viskweek na, voor zover deze economisch mogelijk zijn en werkt samen met andere viskwekers en toeleveringsbedrijven ter bevordering van

ontwikkeling en afstemming van gemeenschappelijke normen en doelen;

- Zoekt naar manieren om het milieu zo min mogelijk te belasten;

- Houdt met bedrijfsvoering rekening met de inpasbaarheid in de geldende regelgeving ter plaatse met betrekking tot ruimtelijke ordening en het milieu, zodat het geen afbreuk doet aan de karakteristieken van de omgeving;
- Houdt rekening met de welzijnseisen van de betreffende gekweekte vissoort door naleving van het welzijnsdossier;
- Heeft hygiëne in de totale bedrijfsvoering hoog in het vaandel en doet een uiterste inspanning om een continue hygiënische status op de kwekerij te bewerkstelligen.

De gedragscode is niet iets nieuws, ik werk altijd al zo!

- Neemt passende voorzorgsmaatregelen om het uitbreken van ziekten te voorkomen en handelt als een ziekte zich voordoet volgens het protocol gebruik diergeneesmiddelen (zie bijlage 1);
- Doet er alles aan om de korte- en lange-termijn-balans tussen vraag en aanbod, voor zover het gaat om de economische stabiliteit van Europese viskweek, tot stand te brengen en te houden;
- Doet zijn uiterste best om producten te leveren van de hoogste kwaliteit in elke fase van het proces;
- Hanteert een duidelijk, bij voorkeur digitaal monitoringsysteem en registratiesysteem op de kwekerij van waterkwaliteit, managementhandelin-

- gen, visbestanden, etc. Een goed monitoringssysteem en goede rapportages bieden de kweker de mogelijkheid om zelf problemen te herkennen en af te wenden en tijdig professionele hulp in te roepen. Regelmatige metingen bieden bovendien duidelijke handvatten voor de bedrijfsvoering en transparantie in het productieproces;
- Is zich bewust van de verantwoordelijkheid die hij als kweker heeft, omdat hij een voedselproduct produceert. Hij houdt rekening met de voedselveiligheid en met kwaliteitsaspecten als versheid en smaak.

Nederlandse viskwekers kunnen het gehele jaar door een constante levering van verse vis garanderen. En met vers bedoelen we echt vers.

Viskweken en het welzijn van de vis

Water

- De watertoevoer is van een voldoende kwaliteit en kwantiteit om het welzijn van de gekweekte vis te garanderen. De viskweker dient dit voortdurend te monitoren.

Visgezondheid

Het vermijden van stress bij de vis.

- De viskweker probeert het systeem en de omstandigheden waarin de populatie wordt gehouden, zo te optimaliseren dat de kans op het optreden van stress bij de vis zo gering mogelijk is.

Periodieke inspecties.

- De viskweker inspecteert dagelijks de visstand om er zeker van te zijn dat belangrijke gedrags- en fysieke veranderingen worden opgemerkt, zodat onmiddellijk effectieve maatregelen kunnen worden genomen.
- **Het voorkomen van visziekten.**
- Vis die in een viskweekstelsel wordt gebracht, moet gezond zijn en van een bekende herkomst;
- De kweker houdt het aantal externe bezoekers in de kwekerij beperkt, en voorkomt fysiek contact met de vissen zoveel als mogelijk, om de kans op stress en visziekten te minimaliseren.
- De kweker houdt zoveel mogelijk rekening met de natuurlijke leefom-

standigheden van de vis en met het natuurlijk dag- en nachtritme.

- De kweker desinfecteert gebruikte materialen, netten, leidingen, pompen, etc. om ziekte(verspreiding) te voorkomen.

Het adequaat bestrijden van visziekten.

- De kweker en dierenarts maken gebruik van visziekteliteratuur en -opleiding. Bijvoorbeeld van de 'Handleiding visziekten: voorkomen, herkennen en bestrijden' (ID-DLO 1996) voor het voorkomen en herkennen van visziekten. Het gebruik van diergeneesmiddelen voor de bestrijding van visziekten is beschreven in bijlage 1. Daarnaast verwijst de NeVeVi hier naar het boek over visziekten van het Centraal Veterinair Instituut van Wageningen UR (2012). Dit boek is gratis te downloaden via de website van de WUR.

- Bij voorkeur wordt niet met chemische middelen behandeld bij visziekte, maar wordt gestreefd naar het oplossen van de situatie door maatregelen qua management.
- De kweker volgt zorgvuldig de therapeutische instructies inzake dosering en toediening van de dierenarts op, om ongewenste residuen in de vis te voorkomen en neemt adequate maatregelen om de risico's van de verspreiding van schadelijke effecten in het ecosysteem te minimaliseren.

Je bent 24-7 verantwoordelijk voor het welzijn van je vis. Dagelijkse controle van alle bassins is dan ook noodzakelijk.

- In geval van transport van geïnfecteerde vissen, al dan niet levend, dient door de kweker de hoogst mogelijke zorgvuldigheid betracht te worden om de kans op overdracht van ziekten te beperken.
- De viskweker haalt, ongeacht de reden van sterfte, elke dode of stervende vis onmiddellijk uit het systeem, op een wijze die het welzijn en de gezond-

heid van het achterblijvende bestand niet aantast en deponeert deze in een goed afgesloten container, die in een zgn. kadaverkoeling wordt geplaatst. Containers worden met regelmaat of volgens afspraak gelegeerd door het erkende destructiebedrijf Rendac.

Hygiënemaatregelen

- Personeel en bezoekers dragen beschermende kleding.
- Bezoekers dragen een (wegwerp) jas, eventueel wegwerphandschoenen, en wegwerp overschoenen of laarzen of klompen van het bedrijf. Zij stappen door voor betreding van de kwekerij door een desinfectiebad (met bijvoorbeeld Halamid®). Bij ziekteuitbraken worden geen bezoekers toegelaten. Disposables worden na gebruik veilig afgevoerd.
- Na contact met visteeltwater, vis en visgerei dienende handen, armen en gezicht met zeep te worden wassen.
- Zorg voor oogdoucheflessen/veiligheidsdouche op het bedrijf, voor het geval acuut een persoon afgedoucht dient te worden.

Visvoer en voedermethode

- De kweker neemt gerichte maatregelen om voederverspilling te voorkomen, met als gevolg een betere waterkwaliteit. Verbetering van de wa-

- terkwaliteit draagt weer bij aan goede leefomstandigheden voor de vis;
- De kweker stemt de hoeveelheid voer en de samenstelling van de voeders voor die vissoort nauwkeurig af met de door de voederleveranciers verstrekte adviezen en registreert dat omwille van een transparante ketenregistratie. Daarbij houdt hij rekening met groeivoorwaarden van de vissoort en de voorzieningen van de locatie;
 - Voer wordt dusdanig verstrekt, met machines of manueel, dat alle vissen voldoende toegang hebben tot het voer.
 - De kweker heeft de voeropslag bij voorkeur in een aparte ruimte en neemt de bewaarcondities van de voederleverancier in acht.
 - De kweker houdt een half jaar lang een voermonster achter van elke levering voer dat bij calamiteiten geanalyseerd kan worden, conform de verplichting van de NVWA.

Dierenwelzijn is zo vanzelfsprekend voor vistelers. Als het goed gaat met de dieren gaat het goed met het bedrijf en onszelf.

Handelingen en transporteren

De kweker doet alles wat binnen zijn vermogen ligt om alle handelingen met levende vis tot een minimum te beperken. Zo voorkomt hij onnodige stress en verwonding van levende vis. Hij maakt in principe gebruik van transporteurs, die in het bezit zijn van een transportvergunning voor vis, die de vis zo snel

mogelijk transporteren en de specifieke welzijnseisen van de vissoort, zoals voldoende zuurstof, in acht nemen.

Bestandsdichtheden

Voor het bepalen van het optimale aantal vissen in een bepaalde dichtheid houdt de viskweker rekening met:

- de specifieke eisen van de soort, met betrekking tot de leefomgeving, de gedragsbehoeften in het bijzonder en de beschikbaarheid van voldoende zuurstof;
- het gemiddelde gewicht van de vis in de bassins, tanks;
- de gezondheid van de populatie;
- de snelheid van de verwijdering van afval ter voorkoming van een ophoping van stoffen, die stress of vergiftigingseffecten kunnen veroorzaken zoals ammonium, nitriet, etc.

Slacht

- Alle vis dient voldoende lang te vasten, alvorens te worden geslacht of verkocht, om een geheel leeg spijsverteringssysteem te verkrijgen;
- De viskweker brengt vis bij voorkeur naar een geregistreerde slachterij, die een snelle en diervriendelijke dodingsmethode volgens nationale regelgeving of richtlijnen hanteert. Ook kan de viskweker op het bedrijf de vissen doden en slachten volgens de nationale regelgeving en richtlijnen.

Vis kweken en het milieu

Watergebruik en kwaliteit

- Onnodig watergebruik moet verminderen worden;
- Bij gebruik van natuurlijke waterbronnen ligt het accent op duurzaamheid en dient de viskweker maatregelen te nemen om de waterbron in stand te houden;
- De kweker behandelt het afval en eventuele chemicaliën op een zodanige wijze, dat deze geen risico vormen voor de volksgezondheid dan wel voor het milieu; dit in overeenstemming met de van toepassing zijnde wetgeving;
- Hij voert na gebruik van therapeutische middelen het water niet rechtstreeks af op het oppervlakte water of zorgt voor afdoende filtering alvorens tot afvoer over te gaan.

Selectie van een locatie voor open viskweeksystemen

Viskwekers die open systemen gebruiken, dienen alleen die locaties te gebruiken, die geschikt zijn voor duurzame ondernemingen op langere termijn en met aanvaardbare ecologische effecten.

Ontsmettingsmiddelen Bij de keuze van ontsmettingsmiddelen in de bedrijfsvoering doet de viskweker alles wat in zijn vermogen ligt om het milieu zo minimaal mogelijk te belasten.

Bij gebruikmaking van de in Nederland veel toegepaste recirculatiesystemen beschikken wij over een duurzame en een buitengewone milieuvriendelijke productiemethode.

We zijn sinds de 70-er jaren bezig met de visteelt in Nederland. In het begin lag de nadruk op het onder de knie krijgen van de visteelt en de groei van de productie, nu veel meer op duurzaamheid, het welzijn van vissen, voedselveiligheid, traceerbaarheid, nieuwe soorten en ketenontwikkeling.

Vis kweken en sociale en economische duurzaamheid

De viskweker controleert en registreert (voorbeeld logboek zie bijlage 3)

- kwaliteit van het water dat gebruikt wordt voor het kweekstelsel en daarin aanwezig is;
- welk voer voor welke vissen is gebruikt;
- eventuele ad hoc parameters buiten de kwekerij voortkomend uit een calamiteit, die rechtstreeks van invloed zijn op het productieproces;
- gebruik van therapeutische middelen; het gebruik van computer ondersteunende monitoring van het bestand en het vastleggen van gegevens is onontkoombaar.
- De viskweker heeft hygiëne in de totale bedrijfsvoering hoog in het vaandel en doet een uiterste inspanning om een continue hygiënische status op de kwekerij te bewerkstelligen.
- De viskweker neemt bij gebruik van chemicaliën en andere stoffen zijn ver-

antwoordelijkheid om met zijn kwekerij geen gevaren voor de omgeving te betekenen.

Sociale duurzaamheid

- Viskwekerijen dienen gebruik te maken van technologie, werkkleding en uitrusting die de veiligheid van de werknemers waarborgen. Dit betekent het instellen van vaste regels voor hygiëne en het omgaan met stoffen en chemicaliën, om gezondheidsrisico's voor de werknemers te vermijden. Hiermee ontstaat een veilige werkplek voor de werknemer.
- De viskweker biedt mogelijkheden voor geschikte opleidingen voor alle werkzaamheden en bewustwording van verantwoordelijkheden voor werknemers.
- De viskweker houdt zich voor al het personeel aan de ARBO-eisen, wettelijke looneisen, sociale verplichtingen en eventueel verplichte pensioenfondsen.

De Nederlandse viskweek is weliswaar een kleine sector, maar professionele sector. Na jaren van productiedaling is de productie van vis gestabiliseerd.

Noot: In deze gedragscode wordt overal gesproken van de viskweker als 'hij'. Een viskweker kan echter even goed een vrouw zijn.

Deze gedragscode is een herziene versie van de door het Productschap Vis uitgebrachte gedragscode uit oktober 2005 en is tezamen met de sector opgesteld. Naleving van de gedragscode gebeurt op basis van vrijwilligheid. De NeVeVi aanvaardt dan ook geen enkele aansprakelijkheid ten gevolge van het niet naleven van deze gedragscode.

december 2019

Protocol gebruik diergeneesmiddelen

Iedere viskwekerij dient een dierenarts te selecteren voor de bedrijfsbegeleiding.

Indien een ziekte wordt verondersteld of geconstateerd, dient de viskweker zo snel mogelijk adequate maatregelen te nemen om het uitbreken dan wel een verdere verspreiding ervan te vermijden. Als deze maatregelen - bijvoorbeeld het verversen van water - ontoereikend zijn, dient de hulp van een dierenarts te worden ingeroepen. Gelet op de specifieke omstandigheden van vissen is het aan te bevelen een gespecialiseerde dierenarts te raadplegen die op grond van zijn kennis van vissen een verantwoorde medicatiekeuze kan maken om de vissen te behandelen en ondraaglijk lijden bij de vissen te voorkomen, de juiste nazorg en medicatiecontrole kan plegen en een advies kan geven inzake de aan te houden veilige wachtttermijn. Indien

de dierenarts een therapie noodzakelijk acht, nadat hij voor curatieve middelen op veterinaire gronden een diagnose heeft gesteld, mag hij diergeneesmiddelen voorschrijven. Ingevolge een verordening van de EU mogen slechts diergeneesmiddelen, waarvan een MRL (maximum residu limiet) voor de werkzame stof is vastgesteld en als zodanig is geregistreerd, worden voorgeschreven. Bij voorkeur worden middelen voorgeschreven die zijn beschreven in bijlage 2. Voor al deze middelen zal een minimale wachtttermijn van 500 daggraden gehanteerd worden. De dierenarts schrijft een recept uit waarop het middel, de dosis en de wijze van toedienen staat vermeld. Bij gebruik van enig middel dient, zowel bij de dierenartsenpraktijk als bij de viskweker een logboek (bijlage 3) nauwkeurig te worden bijgehouden.

Lijst diergeneesmiddelen voor de visteelt

Voor een complete lijst zie:

- Formularium Consumptievis KNMvD
- Diergeneesmiddelenlijst CVI, Haenen en Werkman

Anitbiotica:

Oxytetracycline - HCL
Trimethoprim/ sulfadiazine mix (1:5)
Flumequine
Florfenicol

Middelen tegen ectoparasiten:

Formaline 37%
Pyceze = 50% Bronopol (50mg/l)
Zout (jodiumvrij zout of zeezout, NaCl)

Logboek vis

Te gebruiken op de viskwekerij

Bedrijf		Dierenarts
Vissoort	Water: zoet, zout, brak	
Naam		Naam
Adres		Adres
Telefoon		Telefoon
E-mail		
Bedrijfsleider		
Telefoon		

Probleem	
Datum	enkele/ veel/ alle vissen aangetast
In de bassinnummers	(zie plattegrond)
Symptomen	
% vis ziek	% vis dood
Gewicht per vis	gram of kilogram
(voorlopige) diagnose	naar CVI/dierenarts
Datum vis opgestuurd	
Datum uitslag	Uitslag nummer

Behandeling		
Datum		
Medicament merknaam	Reg.nl nr	
Werkzame stof		
Concentratie werkzame stof		
*Dosering in voer	mg/kg/vis	dagen
Hoeveelheid medicament afgeleverd	mg/gram/kg* voor	uur/dagen
*Dosering in water	ml/L water	uur/dagen
Hoeveelheid medicament afgeleverd	ml/L of mg/gram voor	liter water
Watertemperatuur	°C	Wachttermijn
		dagen

Extra advies: Extra beluchten/extra zuurstof/
biofilter kortsluiten/weinig voeren/
water verversen

Handtekening dierenarts:

Controle	
Datum controle	
Effect behandeling	Goed / Matig / Slecht